Seat No. : ______________

MD-113

March-2025

B.Ed., Sem.-IV

B-101 : Gujarati

Time : 2½ Hours] **[Max. Marks : 70**

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** પ્રશ્ન સમૂહનો ઉત્તર આપો : **14**
   (A) માતૃભાષા શિક્ષકની લાયકાત તથા ઉત્તરદાયિત્વ વિશે નોંધ લખો.
   (B) રાજેન્દ્ર શાહને કઈ કૃતિ માટે જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ મળ્યો હતો ? આ કૃતિની વિશિષ્ટતાઓ જણાવો.

   અથવા

   (A) રઘુવીર ચૌધરીનું ગુજરાતી સાહિત્યમાં વિવિધ ક્ષેત્રે કરેલું પ્રદાન જણાવો.
   (B) પન્નાલાલ પટેલના જીવનનો પરિચય આપી 'માનવીની ભવાઈ'નો સારાંશ લખો.

2. નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** પ્રશ્ન સમૂહનો ઉત્તર આપો : **14**
   (A) સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.
   (B) માતૃભાષા શિક્ષકની વ્યાવસાયિક સજ્જતા વિશે ચર્ચા કરો.

   અથવા

   (A) શૈક્ષણિક હેતુઓનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્વ જણાવો.
   (B) માતૃભાષાના શિક્ષણ દ્વારા તમે વિવિધ પ્રકારના મૂલ્યોનું શિક્ષણ કેવી રીતે આપશો ? ચર્ચો.

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** પ્રશ્ન સમૂહનો ઉત્તર આપો : **14**
   (A) ધોરણ-9 ગુજરાતીના પાઠ્યપુસ્તકનું મૂલ્યાંકન કરો.
   (B) ભાષા સાહિત્ય મંડળની સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.

   અથવા

   (A) ગુજરાત વિધાનસભા અને ગુજરાત સાહિત્ય પરિષદના કાર્યો જણાવો.
   (B) માતૃભાષાના પાઠ્યપુસ્તકનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

4. નીચેનામાંથી કોઈપણ **એક** પ્રશ્ન સમૂહનો ઉત્તર આપો : **14**
   (A) માતૃભાષાના શિક્ષક તરીકે વર્ગ શિક્ષણમાં સમાચાર-પત્રોનો ઉપયોગ તમે કેવી રીતે કરશો ? ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
   (B) નીચેના અલંકારોની પરિભાષા આપી ઉદાહરણ સાથે સમજાવો :
      (i) ઉપમા
      (ii) વ્યતિરેક

   અથવા

(A) પદ્ય સમીક્ષા અને ગદ્ય સમીક્ષા કરતી વખતે કઈ-કઈ બાબતોનું ધ્યાન ભાષા શિક્ષકે રાખવું જોઈએ ?

(B) છંદ એટલે શું ? નીચેના છંદોનું બંધારણ – ગણ રચના – અક્ષરોની સંખ્યા ઉદાહરણ સહ સમજાવો :

(i) મંદાક્રાન્તા

(ii) શિખરિણી

5. નીચેનામાંથી કોઈપણ **સાત** પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો : **14**

(1) TET એટલે શું ?

(2) ઉમાશંકર જોષીને જ્ઞાનપીઠ એવોર્ડ ક્યારે મળ્યો ? આ એવોર્ડ કઈ કૃતિ માટે મળ્યો ?

(3) માતૃભાષા શિક્ષણના સામાન્ય હેતુઓ જણાવો.

(4) માતૃભાષા શિક્ષણમાં કયા બે નવા મૂલ્યો ઉમેરવાની જરૂર પડી ?

(5) માતૃભાષા શિક્ષકની માત્ર શૈક્ષણિક લાયકાત જણાવો.

(6) ભાષા પ્રયોગશાળાનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.

(7) ગદ્ય સમીક્ષા એટલે શું ?

(8) ગુજરાતી ભાષામાં પ્રગટ થતા મુખ્ય વર્તમાન પત્રોના નામ જણાવો.

(9) બેન્જામીન બ્લૂમે દર્શાવેલ શૈક્ષણિક હેતુઓના ત્રણ પ્રકાર જણાવો.

(10) અલંકાર એટલે શું ?

(11) મૂલ્ય શિક્ષણ એટલે શું ?

(12) નીચેની પંક્તિનો છંદ ઓળખાવી તેની માત્રા જણાવો :

ઓ ઈશ્વર ભજીએ તને, મોટું છે તુજ નામ
ગુણ તારા નિત ગાઈએ, થાય અમારા કામ